

Anti- pestprotocol

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Het anti-pestprotocol op OBS Heidepark	3
Anti-pestcoördinator	3
Doel van het anti-pestprotocol op OBS Heidepark	4
Uitgangspunten bij ons pestprotocol	4
Hoofdstuk 2: Wat verstaan we onder pesten	5
Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	5
Hoe wordt er gepest?	5
Het gepeste kind	6
De pester	6
De meelopers	6
Hoofdstuk 3: Signalering binnen OBS Heidepark	7
Signalen van kinderen die gepest worden	7
Signaleringsinstrumenten binnen onze school	8
De Saqi	8
Het Sociogram	8
De maatjesmeter	9
Hoofdstuk 4: Onze aanpak	10
Sta op tegen pesten!	10
De stappen:	10
Consequenties bij aanhoudend pestgedrag	11
Hoofdstuk 5: Adviezen	13
Adviezen aan ouders/verzorgers van gepeste kinderen:	13
Adviezen aan ouders/verzorgers van pesters:	13
Adviezen aan alle andere ouders/verzorgers:	14

Hoofdstuk 1: Het anti-pestprotocol op KC Heidepark

Onze visie op veiligheid

Wij willen onze leerlingen een veilige leeromgeving bieden met een prettige en positieve sfeer. Daar hebben kinderen recht op. Maar soms is dat lastig. Daarom hebben we een anti-pestprotocol om de veiligheid van onze kinderen te borgen. Want wij accepteren pestgedrag niet in onze school.

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Anti-pestcoördinator

Op onze school hebben we een anti-pestcoördinator. Dit is Susanne Haarbrink. Zij heeft de volgende taken:

- Zij is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school. Zij houdt zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.
- Ze is er verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol. Zij zal ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school.
- Eens per jaar zal het anti-pestprotocol op een teamvergadering worden besproken. Dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen.
- Susanne is binnen onze school het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Zowel leerlingen als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Zij zal samen met de betreffende leerling(en), de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende leerkracht(en) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens houdt zij een vinger aan de pols tijdens het traject dat uitgezet wordt en blijft zij het aanspreekpunt. Pestproblematiek bespreekt ze met de kaderteamleden (IB, directie, gedrag specialist), zodat deze geïnformeerd zijn.
- Tenslotte heeft zij een belangrijke rol als het gaat om het voorkomen van pesten binnen onze school. Zij is mede-verantwoordelijk voor het beleidsplan sociaal emotionele ontwikkeling, waarbinnen de nadruk ligt op elkaar met respect behandelen, je veilig voelen binnen de school, jezelf durven zijn en je binnen de groep en binnen de school bij elkaar betrokken voelen.

Doel van het anti-pestprotocol op KC Heidepark

De volgende doelen willen we bereiken met onder andere dit pestprotocol:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.
- Leerkrachten, leerlingen, ouders en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

Uitgangspunten bij ons pestprotocol

1. KC Heidepark heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat. De leerkrachten bevorderen dit door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Ieder mens mag er zijn!
2. Als pesten en pestgedrag toch plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school. Zowel voor het gepeste kind, de pester(s) en de zwijgende groep kinderen als voor de ouders en de leerkrachten.
3. Leerkrachten en ouders moeten tijdig pestgedrag signaleren en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Wordt pestgedrag gesignaleerd, dan wordt de leerkracht of ouder hiervan op de hoogte gebracht.
4. Wanneer het pesten gesignaleerd is, wordt actie ondernomen door middel van onze aanpak 'Sta op tegen pesten'. Deze methode sluit aan bij onze methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling Leefstijl. Wanneer dit niet het gewenste effect heeft, treden de consequenties in werking.

Hoofdstuk 2: Wat verstaan we onder pesten

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten.

We spreken van pestgedrag als een leerling bedreigd en geïntimideerd wordt. Waar gepest wordt, hebben alle betrokkenen er last van. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle kinderen slachtoffer worden. Pestgedrag moet daarom door iedereen serieus worden genomen!

Het lastige is dat het pestgedrag zich vaak in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is er een vinger op te leggen.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Iemand op het schoolplein een flinke duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een spelletje, dat door geen van de kinderen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. De pedagogische waarde hiervan is dat doordat de kinderen elkaar eens uitdagen, ze leren om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering waar iedereen in zijn of haar leven mee te maken krijgt.

Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Hierdoor wordt de veiligheid van de omgeving van het kind aangetast. De inzet van pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Hoe wordt er gepest?

- **Met woorden:** schelden, vernederen, briefjes, mailtjes, berichtjes via de Social Media, bijnamen gebruiken etc.
- **Lichamelijk:** schoppen, slaan, krabben, aan haren of kleding trekken.
- **Achtervolgen:** kinderen klem zetten, opsluiten, opjagen en achterna lopen/fietsen
- **Uitsluiting:** negeren, niet uitnodigen bij feestjes of spelletjes, schriftjes niet willen opruimen, niet als vriend toevoegen op Social Media etc.
- **Stelen en vernielen:** afpakken of verstoppen van kledingstukken, schooltas en schoolspullen, klieren op boeken, fiets beschadigen etc.
- **Afpersing:** kinderen worden gedwongen om geld of spullen af te geven, of kinderen worden gedwongen om iets voor de pester te doen.

Het gepeste kind

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat om daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters en stralen dat ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, durven niets te zeggen omdat ze bang zijn uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag. Hierdoor komt het gepeste kind in een vicieuze cirkel waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

Sommige kinderen lopen meer kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: schaamte, angst dat de ouders met de school of met de pesters gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt, het probleem lijkt onoplosbaar en tenslotte denkt het kind misschien dat het niet mag klikken.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in een groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er in hun ogen om om gepest te worden. Het komt regelmatig voor dat een pester in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Daarnaast hebben pesters vaak ook een positieve blik op het gebruik van geweld. Pesten kan een aantal oorzaken hebben.

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend het gevoel van anonimiteit hebben (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt
- Voortdurende strijd om macht in de groep
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde
- Negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers

De meelopers

Meelopers zijn de kinderen die incidenteel actief of passief meedoen aan het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zo zijn dat ze het gedrag wel stoer en interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen kinderen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Wel voelen ze zich vaak schuldig over het feit dat ze het slachtoffer niet helpen.

Hoofdstuk 3: Signalering binnen KC Heidepark

Pesten kan het leven van het slachtoffer helemaal overhoop gooien. Kinderen die gepest worden, schamen zich vaak en durven er niet goed met anderen over te praten. Zelfs niet met hun ouders. Vaak is uit signalen op te maken dat er iets aan de hand is.

Signalen van kinderen die gepest worden

Kinderen die gepest worden gaan vaak ander gedrag vertonen. Het rijtje met signalen hieronder kan een goede leidraad zijn om te bekijken of er sprake is van pesten:

Het kind:

- blijft onnodig lang op school rondhangen
- klaagt vaak over school
- blijft buiten schooltijd veel binnen
- gaat weer bedplassen
- heeft regelmatig hoofdpijn
- klaagt veel over buikpijn
- heeft zelden iets leuks over school te vertellen
- gaat nauwelijks in op vragen over school
- is 's morgens traag in het naar school gaan
- vertoont opvallend slechtere schoolprestaties
- moet soms overgeven van de spanning
- zegt vaker dat het niet naar school kan door ziekte
- is teruggetrokken in contacten
- krijgt soms spontaan een huilbui
- wordt op school niet betrokken bij groepswerk
- is opvallend stil tijdens de les
- vertoont opvallend (negatief) gedrag binnen of buiten de klas
- staat tijdens de pauzes vaak alleen.

Signaleringsinstrumenten binnen onze school

Naast observaties en gesprekken hebben we een aantal instrumenten binnen de school die ons helpen inzicht te geven in pestgedrag.

De Monitor Sociale Veiligheid Kindbegrip

Een keer per jaar nemen we de Sociale veiligheidsmonitor af, om inzicht te krijgen in de veiligheidsbeleving van onze leerlingen. Met deze monitor meten we het welbevinden en de beleving van veiligheid op verschillende gebieden. Zo krijgen we inzicht en kunnen we bijsturen.

Sociogram

Een keer per jaar neemt de leerkracht het sociogram af om inzicht te krijgen in de sociale verhoudingen in de groep. Indien wenselijk neemt de leerkracht het sociogram nog een keer af.

Kindbegrip

Twee keer per jaar vullen de leerkrachten groep 1 t/m 8 de vragenlijsten van Kindbegrip in, de leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen ook zelf de vragenlijsten in. Met dit instrument wordt het sociaal emotioneel functioneren (emotionele, sociale en morele competenties) van de leerlingen in kaart gebracht. De ingevulde lijsten worden schoolbreed geanalyseerd en besproken en eventuele interventies geformuleerd.

Hoofdstuk 4: Onze aanpak

Wij willen pesten voorkomen door te werken aan een goede veilige sfeer binnen de school. Dit doen we door een bewuste manier van aanspreken, feedback geven, verantwoordelijkheid geven en door onze kinderen te leren samenwerken en om te gaan met elkaar. Onze methode van Leefstijl helpt hierin als ook onze regels en afspraken die in de groepen worden gemaakt en de basisontwikkeling die we inzetten vanaf groep 1.

Wanneer we merken dat het niet goed loopt met een leerling of met een groep dan ondernemen we actie, dit kan een interventie in het groepsproces zijn of een individuele actie. Deze acties worden uitgezet door de leerkrachten in samenspraak met anti-pestcoördinator, kinderen en ouders. Waar nodig zetten we derden in om te komen tot een goed resultaat. Een van de acties is onze antipest methode Sta op tegen Pesten.

PBS

Op KC Heidepark maken wij gebruik de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling PBS; Positive Behavior Support.

Deze methode is gebaseerd op gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed gedrag in en om onze school. Onze kernwaarden zijn: **Respect, Veiligheid en Eigenaarschap**. Door middel van positieve gedragsverwachtingen, stimuleren we de leerlingen om op een vriendelijke en prettige manier met elkaar om te gaan. Hier is aandacht voor in de groep middels gedragslessen. Alle volwassenen die aanwezig zijn in de school zijn erop gericht om het positieve gedrag te stimuleren door middel van belonen. Naast deze preventieve aanpak, kan het voorkomen dat er toch nog gepest wordt. Dan worden onderstaande stappen gehanteerd:

De stappen:

Stap 1.

De leerkracht heeft een gesprek met het gepeste kind. Het kind geeft aan wat er gebeurt. Daarnaast stelt het kind met de leerkracht een supportgroep samen. Deze supportgroep bestaat uit pester(s), meelopers en ook kinderen met een positieve groepsinvloed waar het gepeste kind zich prettig bij voelt. De leerkracht bespreekt met het kind welke informatie wel en niet wordt gedeeld met de supportgroep. Ook wordt in dit gesprek de procedure aan het kind uitgelegd. De ouders worden op de hoogte gebracht.

Stap 2.

De leerkracht heeft het gesprek met de supportgroep. Hier is het gepeste kind niet bij aanwezig. De ouders van de kinderen in de supportgroep worden door de leerkracht op de hoogte gebracht.

De leerkracht legt het probleem uit aan de supportgroep en kweekt empathie.

Niemand krijgt de schuld, maar het probleem is een gedeelde verantwoordelijkheid van iedereen in de groep is.

De supportgroep bedenkt ideeën om het gepeste kind zich prettiger te laten voelen. Elk lid van de groep bedenkt iets wat hij/zij de komende week gaat doen om het voor het gepeste kind leuk te maken.

Stap 3.

Het proces wordt nu aan de groep overgelaten. Wat besproken werd, is geen geheim. De kinderen mogen het met de rest van de klas delen, zodat het een proces wordt dat uitwaait over de hele groep. Zo wordt het de verantwoordelijkheid van de hele groep

Stap 4.

Na een week is er eerst een gesprek met het gepeste kind en de leerkracht.

Hoe heeft hij/zij de afgelopen week ervaren? Wat gebeurde er allemaal. Hoe voelt hij/zij zich nu? Welke afspraken worden gemaakt over evt. pestgedrag in de toekomst.

Vervolgens zijn er individuele gesprekken met de kinderen uit de supportgroep. Wat ging goed, wat vonden ze moeilijk, hoe kan dit positieve gedrag gecontinueerd worden. De kinderen uit de supportgroep worden om hun positieve invloed op het proces geprezen. Ook wordt hen gevraagd om erop toe te zien dat het pesten niet opnieuw begint. Het blijft de gedeelde verantwoordelijkheid. Als er toch signalen komen waaruit blijkt dat het pesten weer begint, melden de leden uit de supportgroep dit bij de leerkracht. Dit wordt absoluut niet gezien als klikken, maar juist als een hele dappere actie!

Deze stappen worden door de leerkracht in ons leerlingvolgsysteem Parnassys beschreven.

Na de genoemde stappen houdt de leerkracht goed in de gaten of het pestgedrag daadwerkelijk is gestopt.

Consequenties bij aanhoudend pestgedrag:

Blijkt dat het pesten niet stopt door de inzet van Sta op tegen pesten heeft dat de volgende consequenties:

Fase 1:

- De pester blijft een of meerdere pauzes binnen
- De pester blijft na tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- De pester krijgt een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door een gesprek met de pester. Bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken worden aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. De gesprekken worden altijd vastgelegd door de leerkracht.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de orthopedagoog, de schoolarts van de GGD of school maatschappelijk werk.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen binnen de school. Ook het plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd van school worden

Hoofdstuk 5: Adviezen

Adviezen aan ouders/verzorgers van gepeste kinderen:

- houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- als pesten niet op school gebeurt, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken
- pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- u kunt ook altijd terecht bij de pest coördinator, de directie of de intern begeleider
- door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders/verzorgers van pesters:

- neem het probleem van uw kind serieus
- raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- besteed extra aandacht aan uw kind
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind

Adviezen aan alle andere ouders/verzorgers:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus
- stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- geef zelf het goede voorbeeld
- leer uw kind voor anderen op te komen
- leer uw kind voor zichzelf op te komen.